Ministerie van Justitie en Veiligheid

minister van Justitie en Veiligheid

Directie Europese en Internationale Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
18 januari 2023

Ons kenmerk
4440864

nota

BNC fiche - strafbaarstelling schending van beperkende maatregelen van de EU

Kopie aan

minister voor Rechtsbescherming	staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
Datum/eindparaaf	Datum/paraaf

1. Aanleiding

Op 2 december 2022 heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) een richtlijnvoorstel gepubliceerd betreffende de definitie van strafbare feiten en stafrechtelijke sancties voor de schending van beperkende maatregelen van de Unie, ook wel EU-sancties genoemd. JenV heeft hiervoor in nauwe samenwerking met BZ een BNC-fiche opgesteld dat aan de Eerste en de Tweede Kamer zal worden gezonden.

Momenteel zijn er in de EU meer dan 40 regimes voor beperkende maatregelen van kracht tegen derde landen, entiteiten, rechtspersonen of natuurlijke personen maar zijn er ook algemene regelingen tegen de proliferatie en het gebruik van chemische wapens, cyberaanvallen, mensenrechtenschendingen en terrorisme. Beperkende maatregelen van de Unie zijn alleen effectief wanneer de EU met één stem spreekt en deze op consistente wijze worden gehandhaafd. Dit voorstel tot een richtlijn heeft het doel om tot consistente strafrechtelijke handhaving van beperkende maatregelen van de Unie te komen.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te geven op het BNC-fiche.

3. Kernpunten

- Het doel van het voorstel is om definities van strafbare feiten die verband houden met de schending van beperkende maatregelen van de Unie op elkaar af te stemmen, te zorgen voor doeltreffende, afschrikkende en evenredige strafrechtelijke sanctietypen en niveaus voor strafbare feiten die verband houden met de schending van beperkende maatregelen van de Unie.
- Daarnaast heeft het voorstel als doel grensoverschrijdend onderzoek en grensoverschrijdende vervolging te bevorderen alsmede de operationele doeltreffendheid van de nationale handhavingsketens te verbeteren om onderzoeken, vervolgingen en strafrechtelijke sancties te bevorderen.

- Aangezien schendingen van beperkende maatregelen van de Unie reeds een strafbaar feit vormen in Nederland heeft het voorstel maar beperkt effect op de nationale uitvoering van dergelijke maatregelen.
- Het oordeel van ten aanzien van subsidiariteit en proportionaliteit is positief.
- Het fiche is opgesteld in nauwe samenwerking met BZ.

4. Toelichting*

Proces

- Na bespreking in de ambtelijke voorportalen (BNC 24 januari en CoCo 31 januari 2023), wordt het fiche naar verwachting ter instemming aangeboden aan de MR van 3 februari 2023.
- Verdere behandeling van het voorstel verloopt via de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken.

Kern van het voorstel

- De basis voor de richtlijn is een besluit van de Raad van 30 november 2022 op voorstel van de Commissie om de schending van beperkende maatregelen van de Unie aan te merken als een vorm van criminaliteit die voldoet aan de criteria van artikel 83, lid 1, VWEU.
- Het voorstel bestaat uit een aantal onderdelen waaronder de strafbaarstelling van de gedragingen die beperkende maatregelen van de Unie overtreden of omzeilen. Daarnaast moeten op grond van het richtlijnvoorstel ook uitlokking van, medeplichtigheid aan en aanzetting tot, en poging tot overtredingen van beperkende maatregelen van de Unie strafbaar worden gesteld. Naast vrijheidsstraffen is ook als strafrechtelijke sanctie genoemd de mogelijkheid om tegoeden of economische middelen te confisqueren van de persoon, de aangewezen entiteit of het aangewezen lichaam die/dat een strafbaar feit pleegt of eraan deelneemt.
- Verder zijn er bepalingen opgenomen over rechtsmacht, de bescherming van klokkenluiders die informatie melden of bewijsmateriaal verstrekken in het kader van een strafrechtelijk onderzoek in verband met de schending van beperkende maatregelen van de Unie, de beschikbaarheid van onderzoeksmiddelen en de coördinatie tussen relevante organisaties in de lidstaat en buiten de lidstaat tussen de autoriteiten van de lidstaten, de Commissie, Europol, Eurojust en het Europees Openbaar Ministerie.

Beoordeling: positief

- Het kabinet is voorstander van strikte en efficiënte handhaving van beperkende maatregelen van de Unie.
- Het kabinet ondersteunt daarnaast ook actief de inspanningen vanuit de EU die zijn gericht op bijdragen aan opsporing, vervolging en berechting van misdaden n.a.v. de Russische militaire agressie in Oekraïne.
- Het kabinet steunt dan ook het voorliggende voorstel voor een EU-richtlijn over het stellen van een definitie van strafbare feiten en vergelijkbaar optreden tegen de schending van beperkende maatregelen.

Belangrijkste aandachtspunten

- Voor Nederland is van belang dat het sanctiemechanisme voldoende wendbaar en flexibel blijft zodat binnen korte termijn voorzien kan worden in de strafbaarstelling van nieuwe soorten overtredingen van beperkende maatregelen vanuit de Unie zoals onder huidige Nederlandse wetgeving ook mogelijk is. Nadere bestudering van het voorstel is vereist om de gevolgen voor de huidige Nederlandse systematiek te duiden.

- Voor wat betreft de mogelijkheden om tegoeden te confisqueren van personen die beperkende maatregelen van de Unie overtreden moeten deze in overeenstemming zijn met het EU- en het internationale recht, waaronder in ieder geval begrepen het grondrecht op bescherming van de eigendom.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Voor het overige is geen informatie opgenomen in de nota die niet openbaar gemaakt kan worden.

Digitale minuut: BNC Fiche - Richtlijn definitie van strafbare feiten en sancties - 4440863

000072500036

Organisatieonderdeel

Behandelaar zaak

Werkstroomeigenaar

Datum en tijd aangeboden
26-01-2023 om 16:48

BNC Fiche - Richtlijn definitie van strafbare feiten en sancties

Externe id's:	
Instructie:	- Graag uw instemming met het voorliggende fiche dat ambtelijk op 24 en 31 januari zal worden besproken en naar verwachting op 3 februari ter instemming zal voorliggen aan de MR.
Toelichting op documenten:	-

Werkstroomverloop

Werkstroom afgesloten
26-01-2023 16:48

Afsluiten
26-01-2023 16:48

Afstemmen
24-01-2023 16:46
PA akkoord met huidige versie fiche, gezien onderwerp klokkenluider op portefeuille BZK ligt. Graag een terugkoppeling van uiteindelijke tekst passage voorafgaand aan de Coco.

Eindparaaf - Minister van JenV behandeld door Yeşilgöz - Zegerius, D. - BD/AL
22-01-2023 16:38
Ervan uitgaande dat PA en DBO ook akk zijn, akk

Eindparaaf - Minister voor Rechtsbescherming behandeld door Weerwind, F.M. - BD/AL
19-01-2023 21:40

Eindparaaf - Staatssecretaris van JenV behandeld door Burg, E. van der - BD/AL
19-01-2023 19:47

Paraferen
19-01-2023 18:05

Visie vooraf
19-01-2023 15:30
Ter instemming MJenV. Geen bijzonderheden m.i. Tevens ter info aan SJenV en MRb.

Paraferen
18-01-2023 18:47

Paraferen
18-01-2023 16:53

Document '20230118 Fiche richtlijn definitie van strafbare feiten en sancties.doc' toegevoegd
18-01-2023 16:24

Document 'BNC fiche - strafbaarstelling schending van beperkende maatregelen van de EU'
18-01-2023 16:24